

D. PETROV

O POLITIKI VATIKANA

1944

IZDALO UREDNIŠTVO „KMEČKEGA GLASA“

D. PETROV

O POLITIKI VATIKANA

*

Prevod iz sovjetske revije
„Vojna i rabočaj klas“

1944

IZDALO UREDNIŠTVO „KMEČKEGA GLASA“

D 412879

Tiskala „Partizanska tiskarna“

19 DEC 1991

Z 99101379

O POLITIKI VATIKANA

Vprašanje

V našem tisku pogosto najdemo poročila inozemskih listov o politiki Vatikana. Vendar ta poročila ne nudijo dovolj jasne slike o tem, kakšno je v današnji zamotani situaciji stališče Vatikana — in predvsem ne, kakšno je njegovo stališče do borbe svobodoljubnih narodov proti hitlerjevski Nemčiji.

Zato prosimo uredništvo, da v eni prihodnji številki priobči članek o tem vprašanju.

Major A. Boborikov

Odgovor

Zadnje mesece se opaža v vatikanskem mestu velika zunanje-politična aktivnost, ki nikakor ne more uiti pozornosti svetovne javnosti. Od dneva osvoboditve Rima sprejema papež vsak dan veliko število obiskovalcev. Sem prihajajo amerikanski, francoski, kanadski, poljski in angleški vojaki, oficirji in generali (kakor Sosnkovski, Andfers in drugi), dalje škofje iz Zedinjenih Držav Amerike, bivši diplomati (Bullit), ministri itd. Dobiva se vtis, da je osnovna aktivnost glavarja katoliške cerkve osredotočena na področju zunanje politike.

Vojna je stopila v odločilno fazo in Vatikan ni mogel spregledati dejstva, da je ogromna večina vernikov polna žgočega sovraštva do hitlerjevskih krvni-

kov. Katoliško prebivalstvo Italije, Francije, Belgije, Poljske ter mnogo drugih dežel se je na lastni bridki izkušnji prepričalo, da je fašizem najhujši sovražnik človeštva, da ga je treba do kraja in za vsako ceno uničiti. Kljub temu pa Vatikan ni niti enkrat odkrito in poimenoma obsodil Hitlerja, Göringa, Himmlerja in drugih organizatorjev množičnih umorov, ropov in uničevanja človeške kulture; nasprotno, Vatikan celo poziva k usmiljenju in predlaga, naj bi se Hitlerjevcem „odpustilo“! Živahen odpor je vzbudila nedavna papeževa poslanica Londončanom, naj velikodušno odpuste Nemcem razbojniške napade letelih bomb na angleška mesta. Kot je znano, so ti napadi s svojo slepo in brezmiselno silovitostjo vzbudili veliko ogorčenje po vsej Angliji. Zato je razumljiv odmev, ki ga je doživela ta papeževa poslanica. Londonski tisk je priobčil mnogo pisem svojih čitateljev, ki rezko kritizirajo papežev poziv, naj bi se odpustilo hitlerjevcem. Avtorji teh pisem — in med njimi tudi katoliki — izražajo svoje nezadovoljstvo ne le s tem papeževim nastopom, marveč z vso dosedanjo politiko Vatikana, pripominjajoč, da takšna politika daje podporo fašističnim okupatorjem.

V mnogih pismih se čisto pravilno ugotavlja, da papežev nastop nikakor ni slučajen, marveč da predstavlja izraz določene politične linije. Že januarja 1943 je Vatikanski radio oddajal poslanico o miru, ki „naj bo osnovan na principu pravičnosti, resnice in usmiljenja“. Ta poslanica pravi: „Treba je zagotoviti takšen mir, ki bo ščitil premagance pred zmagovalci.“ Smisel takega poziva ob času, ko je postal zlom hitlerjevskih imperialističnih načrtov nesporno dejstvo, je bil popolnoma jasen.

Pri Vatikanu so predstavniki naslednjih štirinajst držav: Argentina, Belgija, Brazilija, Španija, Peru, Bolivija, Čile, Nemčija, Kolumbija, Francija, Italija, Japonska, Poljska, Portugalska — ter poslaniki sledečih 25 držav: Anglija, Kitajska, Madžarska, Liberija, Monako, Irska, Kuba, Gvatemala, San Salvador, San Marino, Ekvador, Urugvaj, Slovaška, Litva (!), Maltski red, Romunija, Venezuela, Finska, Haiti, Nikaragua, Panama, Dominikanska republika, Kostarika, Honduras, Jugoslavija; poleg tega biva tam osebni predstavnik Roosevelta. Težko je reči s čim se bavijo predstavniki takšnih držav kot so San Marino, Monako, Maltski red ter pobegli fašisti iz Litve — a treba je priznati, da ima Vatikan mnogo številnejši diplomatski zbor kot marsikatera velika država ter da je, v kolikor se tam nahajajo predstavniki bojujočih se držav — prizorišče vseh mogočih mirovniških poizkusov.

Čim težji postaja položaj hitlerjevske Nemčije, čim bolj se bliža njena končna katastrofa, tem aktivnejša postaja tudi mirovna politika Vatikana. V juliju letošnjega leta je španski list „Informaciones“ prinesel članek, v katerem dopisnik po vesteh iz Washingtona poroča, „da papež resno opozarja na nevarnost, ki bi jo prinesla zahteva po brezpogojni kapitulaciji“. 25. julija je agencija Reuter poročala, da se Vatikan pripravlja na prevzem iniciative za začetek mirovniških pogajanj z Nemčijo. Prav tako je angleški tednik „News Week“, opirajoč se na dobro obveščene londonske diplomate, avgusta meseca poročal, da je papež obnovil svoje poskuse za kompromisen mir z Nemčijo.

Hkrati s to zakulisno mirovno politiko pa daje Vatikan oficialne izjave naslednje vsebine:

Stališče nekaterih katoliških listov, kot na primer, „Catholic Herald“ (organ papeškega prelata Godfreja v Angliji) ali „Tablid“ v Zedinjenih državah (list, ki podpira fašističnega katoliškega duhovnika Hoflina), je odkrito sovražno do splošne stvari Zedinjenih narodov. Sovražna kritika teheranskih sklepov in klevetniška kampanja teh listov proti sodelovanju Zedinjenih narodov sta jasno preračunani na razkroj edinstva protihitlerjevske koalicije.

Taka politika Vatikana ima svoje korenine v vsej njegovi preteklosti. Kot je znano je Vatikan že od prvih dni, ko je fašizem prišel v Italijo na oblast, vzdrževal z njim prijateljske odnose. Papež Pij XI. predhodnik današnjega papeža Pija XII. je celo dejal, da „je Mussolini človek, ki nam ga je poslala božja previdnost“, ter je ves čas njegove vlade strmel za tem, da mobilizira katolike vseh dežel za njegovo podporo.

Lateranski dogovor, sklenjen 11. februarja 1929. leta, ki je imel nalogo uravnavati odnose med fašistično državo in Vatikanom, se je pokazal za obe strani nad vse ugoden. Mussolini je priznal nezavisnost in suvereniteto „države — mesta Vatikan“, dal katoliški cerkvi v Italiji privilegiran položaj ter plačal Vatikanu enkratno odškodnino v razmerju 750 milijonov lir v denarju ter eno milijardo lir v državnih vrednostnih papirjih. Vatikan pa je s svoje strani zagotovil Dučeu podporo katoliške cerkve v vsej njegovi zunanji in notranji politiki.

Ves svetovni napredni tisk je ocenil ta dogovor kot blok Vatikana s fašizmom.

Vatikan je kot znano izkazal veliko uslugo tudi generalu Francu, ki je s pomočjo Hitlerja in Mussolinija organiziral upor proti demokratični republikanski

španski vladi. Ves čas državljanske vojne v Španiji je Vatikan pošiljal svoje blagoslove generalu Francu, ter večno prokletstvo ne samo republikancem, marveč tudi tistim katoliškim duhovnikom, ki so podpirali narodno oblast v Španiji. Po uničenju zakonite republikanske vlade je general Franco pomoril na deset-tisoče delavcev, kmetov in intelligence. Zaradi svoje privrženosti republiki je mnogo tisoč vernih katolikov in mnogo sto katoliških duhovnikov padlo pod kroglami španskih fašistov. Vse do danes se še vedno nahaja v koncentracijskih taboriščih generala Franca mnogo tisoč katoliških vernikov ter katoliških duhovnikov — a Vatikan ves čas ni niti s prstom mignil za zaščito teh najboljših sinov španskega naroda. Ta politika najde pojasnilo v tem, da vidi Vatikan v fašistični Španiji generala Franca vzgled „krščanske države“ za vso povojno Evropo.

Vatikan je izkazal velike usluge tudi Hitlerju. Papeški nuncij v Berlinu, kardinal Pacelli (današnji papež Pij XII.), je leta 1930 predlagal katoliški cerkvi naj se zbliža s Hitlerjem ter pripravi osnovo za koalicijsko vlado katolikov in nacional-socialistov. Ko je Hitler prišel na oblast je Pacelli kot državni sekretar Vatikana dal voditelju nemške katoliške stranke, prelatu Kaasu direktivo „naj ne nastopa proti hitlerjevi vladi celo tedaj, če bi bilo treba zaradi tega razpustiti stranko“.

Polno in neomejno podporo Vatikana uživa tudi Hortyjev fašistični režim na Madžarskem, vsi fašistični in profašistični politiki Poljske, kakor Sosnkovski, Matušeovski in dr., a prav tako tudi lutke nemških fašistov tipa Petain, Pavelič, Tiso itd.

gotovo: politika, ki jo vodi Vatikan ne bo pripomogla
k porastu njegovega vpliva in avtoritete med široki-
mi katoliškimi krogi Evrope in Amerike.

D. PETROV

(Vojna i rabočij klas 1. oktobra 1944.)

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000076960

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

412879